

Rainer Maria Rilke'den Auguste Rodin'e

Tuzum sessizce kemirdiği ve üstüne inşa edildiği kaya kadar sert, eski bir şatoda tek başıma kalıyorum.

Duino, 30 Aralık 1911 Nabresina

Sevgili Rodin'ciğim,

Size yazmadım ama buraya geldiğimden beri, istediklerimin hiçbirini yapamadan tüm zamanımı boşa geçirdim -sınırlerim yüzünden çok acı çektim, hep onlarla uğraştım. Bilinen ve bilinmeyen bütün hastalıklara çok iyi öykünerek herkesi eğlendiren hasta bir maymuna özgü bir uğraşıydı bu.

Bizim ünlü Mısır tasarımızdan hiçbir eser kalmadı. Yazık! Olduğu gibi boşluğa düştü. Ama sanırım bu boşlukta, ilginç tasarımlar toplayan bir koleksiyoncu çok hoşlanacağı seçenekler bulabilir.

Şimdilik burada, zamana ve denize meydan okuyan, tuzun sinsice kemirdiği ve üstüne inşa edildiği kaya kadar sert, eski bir şatoda tek başıma kalıyorum. Bu kalın duvarlar beni tutsak etmiş gibi, ama ara sıra, dik bir eğimle denize uzanan bahçeye kaçmama da izin veriyorlar. Bahçenin sarmaşık orduları eski binaya saldırıyor. Bazen birkaç saat süren bir ilkbahar havası esiyor ama, güneş erkenden battığı için kışlık lambaya mahkûm oluyorum.

Evet, sevgili dostum, işte Varenne sokağını terk etmenizi gerektiren günler geldi çattı (1). Hep sizi düşünüyorum -oraya benzer bir yer bulabildiniz mi? Umarım bulmuşsunuzdur. Terk edilmiş bahçesi içinde, mevsimlerin geçişini ve mutluluğunu büyük bir çeşitlilikle izleyen bu eski ve soylu evi çok arayacağız. Bundan böyle, o odaların yazgısı ne olursa olsun, tümü, kendilerine gerçek yaşamın, hatta en derin yaşamın bile hiçbir yerde biriktiremeyeceği bir yaşam bolluğu katan yapıtlarınıza bağlı kalacaklardır. Hâlâ sizin Clémenceau'nuz gözlerimin önünde: Kimbilir kaç kuş gelip bu tarih öncesi göz çukurlarında yuva yapacak?

Balzac'ın **Bir Yabancıya Mektuplar**'ını okuyorum ve bu fırsat, o dehanın içindeki cevheri nasıl inanılmaz bir enerjiyle o büyük ve olağanüstü anıta kattığımızı daha iyi anlamamı sağladı. (2) Şu sıralarda hep sizi düşündüm ve bu düşüncelerden size iyi, sağlıklı bir 1912 yılı dileme isteği doğdu. En içten ve dostça duygularımı iletmek için ilk boş zamanımdan yararlanıyorum. Dostluğuma inanmanız dileğiyle.

Candan arkadaşınız Rilke

Ya Roma? Belki daha sonra gideceğim. Siz giderseniz bana bir iki kelime yazın ve sağlık haberlerinizi verin. Düşese (3) saygılarımı, Bayan Rodin'e de iyi yıl dileklerimi iletin lütfen.

(1) Rodin, Varenne sokağındaki evinden çıkmak zorundadır. Sonradan müzeye dönüştürülen bu evden çıkan Rodin, Paris'in güneybatısındaki Meudon kasabasına taşınır ve ölüncüye dek orada yaşar.

(2) Rodin'in **Balzac** heykeli en ünlü yapıtlarından biridir.

(3) Choiseul Düşesi.

Rainer Maria Rilke

Geçen hafta (27 Ocak 1991'de) Kuzgun Acar'ın mektubunda sözünü ettiği ünlü Fransız heykelt ustası Auguste Rodin'i (1840-1917) ve Avusturyalı yazar Rainer Maria Rilke'yi (1875-1926) biraz daha yakından tanıma olanağı bulacağımız bir mektup seçtik bu sayımızda.

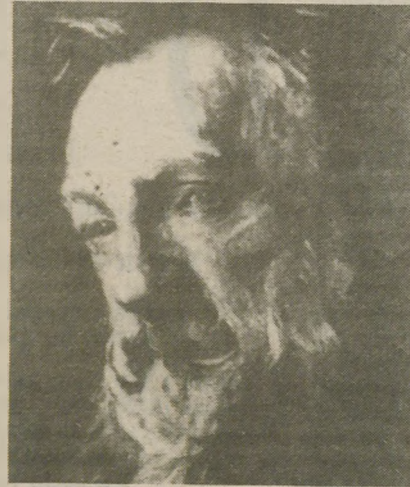
Asker olmak niyetiyle başladığı öğretimini, bu meslek için yaratılmadığını anlayarak bırakan ve yazınsal çalışmalarına yönelen Rainer M. Rilke, yirmi yaşında şiir, öykü ve tiyatro türlerinde çok

sayıda yapıt verir. Âşık olduğu Lou Andreas-Salomé'nin peşinden Rusya'ya gider, burada Lev Tolstoy'la tanışır ve Rus halkından çok etkilenir.

1901 yılında, Auguste Rodin'in öğrencilerinden heykeltci Clara Westhoff'la evlenen Rilke, böylece Rodin'i de tanıma olanağı bulur. Sanatçıya duyduğu hayranlıkla onun sekreterliğini üstlenir. Usta heykeltcinin birçok niteliğinden, özellikle de yorulmak bilmeyen çalışma düzeninden çok etkilenen Rilke, tüm bu olumlu duygularına karşın, yazın dışı konularla zaman yitirmemek için sekreterlik görevini bırakır. Çok yolculuk yapan Rilke, Birinci Dünya Savaşı sonrasında yorgun ve hasta olarak Fransa'ya döner... Montreux'de bir senatoryumda ölür.

Bu mektubu yazdığı sırada da Rilke, Dalmaçya kıyılarında bir prensesin şatosunda kalmaktadır. Sekreterlikten ayrılmış olmasına karşın Rodin'le bağlantısını kesmemiştir... Uygulamalı çalışmaların ağır bastığı uzun bir süreç kendi kendini yetiştiren Rodin, çağdaşı hiçbir sanatçının etkisinde kalmadan özgün ve etkileyici bir teknik geliştirmiştir. Parmaklarındaki beceriyi, mesleğinin güçlüklerini adım adım ortaya çıkartan bir zanaatkâr gibi sabırla geliştiren Rodin, mektupta da sözü edilen Balzac heykeliyle, tıpkı Manet'nin Olympia adlı tablosuyla izlenimci resimde yaptığı gibi, çağdaş heykelt sanatının manifestosu sayılan bir yapıt yaratmıştır.

Yaşam ve anlatım sorunlarını derinlemesine irdeleyen sanatçı, insan bedeninin titreşimlerini, kıvrımlarını, derisinin yumuşaklığını mermere ya da bronzla yansıtmayı başarmıştır. Sanatındaki ustalık, yapıtlarındaki yetkinlik nedeniyle Michel-Ange'la kıyaslanan Rodin'i geniş kitleler özellikle **Düşünen Adam** yapıtıyla tanımaktadır. İster gerçek yaşamdan aldığı konularda, ister düş gücüyle yarattığı biçimlerde olsun Rodin, geliştirdiği üstün teknik, derin duygu birikimi ve özgün kompozisyonlarıyla Rönesans sonrasında yetişmiş en büyük heykeltci olarak görülmektedir.

Auguste Rodin